

УДК 7.092 – 029.7+378(477.74)(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.6>

Малік Олексій Володимирович,

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
член Національної спілки художників України,
ORCID ID: 0000-0003-4839-411X
alex59malik@gmail.com

Носенко Анна Іванівна,

кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
член Національної спілки художників України,
ORCID ID: 0000-0001-6876-5382
annetn2002@gmail.com

**АРТ-КОНКУРС «РОЖЕВИЙ БУЛЬДОЗЕР» – МОЛОДІЖНІ
МИСТЕЦЬКІ ЗМАГАННЯ В КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ОДЕСИ
(2012–2018, 2023 РОКИ)**

У статті показано історію створення та розвитку такого явища в культурному просторі Одеси як молодіжний мистецький конкурс «Рожевий бульдозер», який програмно спрямований на представлення сучасного позитивного мистецтва. Ключовим для концепції конкурсу виступає ємне поняття «позитивний», проте для його ліпшого розуміння слід не обмежуватись значеннями «сприятливий», «схвальний», «похвальний» чи «оптимістичний», слід розширити образне трактування до філософського прочитання – «ствердний», «реальний», «заснований на досвіді та фактах». Позитивне мистецтво творить людина, яка цінує досвід минулого, вірить у майбутнє, при цьому реально живе, діє, мислить і творить у теперішньому.

Розглянуто арт-змагання 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 та 2018 років, які поступово змінювали статус від студентського регіонального конкурсу серед художніх закладів освіти Одеси, міжрегіонального, всеукраїнського до міжнародного молодіжного щорічного конкурсу та міжнародного бієнале молодих та зрілих митців. Кожного року конкурс отримував різне тематичне спрямування. У статті подано аналіз щорічних тем, проаналізовано та узагальнено особливості змістових та формальних рішень творів учасників. Виявлено основні мотиви та образи, до яких звертались митці відповідно до кожного тематичного завдання, та подано інтерпретацію їх змістовної основи у контексті часу. Показано звернення художників як до тимчасових «болючих» актуальних образів і сюжетів, так і до позачасових архетипічних основ, які отримали індивідуальне формальне прочитання.

Автори статті особисто мають безпосереднє відношення до організації конкурсу: О.В. Малік як ідейний засновник та куратор проєкту, А.І. Носенко – як мистецтвознавець, автор статей до каталогів та постійний член журі. Матеріали статті мають значення як документальний матеріал, що висвітлює тенденції сучасного молодіжного мистецтва другого десятиліття 2000-х рр., на матеріалах одеських арт-змагань «Рожевий бульдозер».

Ключові слова: арт-конкурс «Рожевий бульдозер», позитивне, сучасне образотворче мистецтво, Одеса, полістилізм.

Malik Oleksiy, Nosenko Anna. ART COMPETITION «PINK BULLDOZER» – YOUTH ART COMPETITIONS IN THE CULTURAL SPACE OF ODESSA (2012–2018, 2023 YEARS)

The article shows the history of the creation and development of such a phenomenon in the cultural space of Odessa as the youth art competition «Pink Bulldozer», which is programmatically aimed at presenting modern positive art. The key to the concept of the contest is the capacious concept of «positive», but for its better understanding it should not be limited to the meanings of «favorable», «approving», «commendable» or «optimistic», the figurative interpretation should be expanded to a philosophical reading – «affirmative», «real», «based on experience and

facts». Positive art is created by a person who appreciates the experience of the past, believes in the future, and at the same time really lives, acts, thinks and creates in the present.

The art competitions of 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 and 2018 were considered, which gradually changed their status from a student regional competition among artistic educational institutions of Odesa, interregional, all-Ukrainian to an international youth annual competition and an international biennial of young and mature artists. Each year, the competition received a different thematic direction. The article presents an analysis of annual themes, analyzed and summarized the specifics of content and formal decisions of the participants' works. The main motifs and images to which the artists applied in accordance with each thematic task were identified, and an interpretation of their meaningful basis in the context of time was presented. It shows the appeal of artists both to temporary "painful" relevant images and plots, and to timeless archetypal foundations, which received an individual formal reading.

The authors of the article are personally directly related to the organization of the competition: O.V. Malik as the ideological founder and curator of the project, A.I. Nosenko is an art critic, author of articles for catalogs and permanent member of the jury. The materials of the article are important as a documentary material highlighting the trends of modern youth art of the second decade of the 2000s, based on the materials of the Odesa art competition «Pink Bulldozer».

Key words: art competition «Pink Bulldozer», positive, modern fine art, Odesa, polystylism.

Вступ. Мистецькі конкурси образотворчого мистецтва «Рожевий бульдозер», що відбулися в Одесі, стали спробою виокремити та показати спрямування молодих творчих кіл Одеси та України перших десятиліть ХХІ століття. Ідея арт-змагання була започаткована на художньо-графічному факультеті Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського в 2010 році. А сам конкурс вперше відбувся в 2011–2012 роках.

Імпульс до творчих змагань був закладений в самій назві. А саме, «рожевий» – то колір-суміш з червоного та білого – позитивний у сприйнятті, що містить в собі тепло, радість, молодість, замріяність, романтизм. А «бульдозер» – символ потужної направленої дії, спрямованої до новаторства та експерименту. В другому десятилітті міленіуму відбулося шість арт-змагань з цією назвою. Конкурсні перегони впродовж свого існування змінювались за статусом осяжності та обов'язково тематично, за актуальними запитамі часу. Незмінним був тільки напрямок творчих вподобань. Нажаль, спочатку пандемія коронавірусу, а потім військові обставини в Україні не сприяли продовженню події. Але вже й сьогодні ми можемо підвести деякі підсумки одеського конкурсу сучасного позитивного мистецтва.

Метою статті є висвітлення історії розвитку та мистецтвознавчий аналіз такого явища в культурному просторі Одеси як молодіжний

мистецький конкурс сучасного позитивного мистецтва «Рожевий бульдозер».

Методологія та аналіз джерельної бази. У дослідженні використано низку методів, що складають систему для вивчення мистецького явища арт-конкурсу в часовому вимірі та змістовному наповненні. Базовим став історичний метод. Для систематизації та інтерпретації творів за різними тематиками було використано методи типологічного та мистецтвознавчого аналізу, а також іконологічний метод.

Основною джерельною базою дослідження стали каталоги виставок за результатами арт-змагань «Рожевий бульдозер» 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 та 2018 років, які є документальними матеріалами, що висвітлюють подію, дають інформацію про тему року, повний список учасників, перелік переможців, склад журі [4, 5, 6, 7, 8, 9]. Також важливим акумулятором документів: фото-звітів та інформаційних повідомлень, стала офіційна сторінка арт-конкурсу «Рожевий бульдозер» у Фейсбук [10]. На сьогоднішній день окрім невеликих відгуків у пресі не було проведено дослідження, яке б узагальнило інформацію про дані виставкові проекти, що стали складовою історії мистецького життя Одеси в контексті арт-простору України та світу [3].

Для вивчення нашої теми цікавою і корисною була інформація про споріднений досвід проведення масштабних молодіжних виставкових проектів, зокрема відзначимо статтю

кураторки та арт-експертки Марини Щербенко про 12-річний досвід конкурсу МУХі (Молоді Українські Художники) у київській галереї Боттега [11]. З плином часу подібні узагальнюючі публікації стануть цеглинками історії мистецтва України початку XXI століття та дозволять скласти їх у масштабне цілісне дослідження.

Важливе теоретичне підґрунтя щодо визначення поняття «сучасне мистецтво» подано у розділі «Актуальні питання сьогодення» в книзі Ореста Голубця «Українське мистецтво ХХ століття». На думку вченого, у зв'язку з низкою суперечливих процесів в українському мистецтві цей термін для нашої країни є більш складним ніж для інших країн, мистецтво яких пройшло логічний шлях розвитку (без періоду консервації монотилем соцреалізму). Поняття «сучасне» перегукується з поняттям «актуальне» мистецтво та може застосовуватись до «творчості художників молодого покоління, сформованого поза межами безпосереднього впливу тоталітарного суспільства» [1, с. 170]. Тобто це саме вік авторів, які брали участь у «Бульдозері» та продовжують далі свій рух у формуванні арт-простору України XXI століття.

Виклад основного матеріалу. Специфіка педагогічної діяльності викладача образотворчого мистецтва потребує від випускника вишу здатності не тільки майстерно виконувати академічні вправи, але й вміння орієнтуватись в сучасних тенденціях розвитку візуального мистецтва, брати участь в мистецьких подіях та виставках в Україні та за кордоном. То вимога нового часу, в якому ми існуємо з дня проголошення незалежності України, в руслі європейських цінностей суспільного існування. Подібну думку висловлює професор Львівської академії мистецтв, доктор мистецтвознавства О. М. Голубець, наголошуючи на актуальній потребі сучасної мистецької освіти у поєднанні набуття компетентностей в галузі академічного мистецтва та сучасних знань та навичок у новітніх напрямках мистецтва та арт-ринку [1, с. 181].

Саме орієнтуючись на ці засади в Одесі, на художньо-графічному факультеті Південноукраїнського національного педагогічного

університету імені К. Д. Ушинського була започаткована творча ініціатива проведення арт-змагань спочатку здобувачів художніх закладів освіти Одеси, потім мистецьких вишів України, а згодом – і запрошених закордонних друзів. Автором ідеї, організатором та куратором став Олексій Володимирович Малік, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва художньо-графічного факультету Університету Ушинського.

Одеса має декілька осередків художньої освіти різних рівнів. А саме художньо-графічний факультет Університету Ушинського, Архітектурно-художній інститут Одеської державної академії будівництва та архітектури, Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова, Одеський театральний художній фаховий коледж. І саме серед цих студентів у 2011 році була розпочата робота по об'єднанню творчих зусиль, щодо впровадження мистецьких змагань «Рожевий бульдозер – 2012». При підтримці одеського мецената Сергія Рафаїловича Гриневецького (тодішнього народного депутата України) в Одеській галереї «Марков» відбулася перша виставка з серії «Рожевих бульдозерів». Важливо, що серед конкурсантів були присутні як початківці, так і здобувачі освіти, які вже мали досвід участі у виставках.

Були представлені роботи різних напрямків, видів та жанрів. В художніх здобутках себе показали як прихильники традиційного мистецтва, так і шукачі новітніх експериментальних форм. А головне, що слід зазначити: саме тоді в Одесі було започатковане вільне від нав'язливих втручань молодіжне творчовиставкове дійство на офіційному рівні. Свято мистецтва відбулося завдяки мультистилістичним засадам, яких дотримувалось професійне журі конкурсу. Багатовекторність творчих сподівань молодих митців була сформована на базі європейських впливів і яскраво відрізнялась від монотилістичних вподобань радянського минулого. Кращі твори були відмічені призами та преміями. Серед переможців студенти: 1 місце – Савенко Іван (АХІ ОДАБА), 2 місце – Олеся Медвідь (ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського), 3 місце – Олена Дацьо (ОХФК ім. М. Б. Гре-

Лл. 1. «Рожевий бульдозер – 2012».
Процес конкурсного відбору.
Робота журі.
Галерея «Марков»

Лл. 2. «Рожевий бульдозер – 2012». Відкриття виставки. З вітальним словом доктор мистецтвознавства Ольга Тарасенко.
Галерея «Марков»

кова) та 7 заохочувальних дипломантів у різних номінаціях. Виставка мала чималий успіх у пересічних глядачів.

Вже через рік, у 2013 році, на тому ж підґрунті було проведено другий «Рожевий бульдозер», експозицію якого було розташовано в одеській галереї «Сади перемоги» із зичним наголосом «Сучасне позитивне мистецтво Одеси». З більш ніж 150 творів претендентів було відібрано 44 роботи, які й зайняли своє місце на вернісажі конкурсу. В каталозі «Рожевого Бульдозеру – 2013» у своїй статті Анна Носенко зауважила: «Ключовим для концепції конкурсу є емке поняття «позитивний... у звичному для будь-якої людини вживанні це слово означає «ствердний», «схвалюючий», «похвальний» або «сприятливий». Погляд на життя з позитивної точки зору – це не що інше... як оптимізм!» [5, с. 5]. Однак, оптимізм буває різний: хибний оптимізм прагне легковажних веселощів та святкового ефекту, тоді як здоровий, творчий оптимізм полягає у здатності дивитися, осягати та діяти, не зважаючи на тимчасові труднощі чи перешкоди. В галузі філософського знання поняття «позитивний» трактується як «ствердний», «реальний», «заснований на досвіді та фактах». Людина, що позитивно мислить, цінує досвід минулого, вірить у майбутнє, але реально живе і діє у теперішньому.

В експозиції конкурсних творів 2013 року до перегляду були запропоновані портрети від академічних штудій – до авангардних

рішень, пейзажи з теплими одеськими мотивами, пошукові складно-структуровані декоративні та романтичні натюрморти, сюжетні композиції різного гатунку, постмодерністські ремінісценції, вічні філософські теми тощо. А. Носенко підсумувала тоді: «Загальне враження від експозиції конкурсантів – це потужне яскраве звучання чистих яскравих кольорів. Мажорний лад колористичному строю творів дають світлоносна природа Південної Пальміри та традиції одеської живописної школи» [5, с. 5]. Серед переможців 2013 року студенти: 1 місце – Олеся Медвідь (ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського), 2 місце – Дар'я Фісай (ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського), 3 місце – Жана Дрига (ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського) та 7 заохочувальних дипломантів. Тоді ж зародилась ідея розширення перегонів до міжрегіонального масштабу, яка була реалізована в майбутньому змаганні.

2014 рік став для молодіжного арт-конкурсу «Рожевий бульдозер» новим етапом – конкурс став міжрегіональним, об'єднавши південь, схід та захід України. Творча молодь Одеси, Львову та Харкова представила свої здобутки в номінаціях живопису та графіки. Професійним журі конкурсу було відібрано 92 найкращі твори, що сформували підсумкову виставку, яка відбувалась в Одеському художньому музеї.

Організатори запропонували нову тему «Світлі та темні». У своїх творах молоді митці

Іл. 3. «Рожевий бульдозер – 2013».
Оголошення переможців.
Галерея «Сади перемоги»

Іл. 4. «Рожевий бульдозер – 2013».
Глядачі на відкритті виставки.
Галерея «Сади перемоги»

Іл. 5. «Рожевий бульдозер – 2014». Відкриття виставки в Одеському художньому музеї.
Зліва – направо: О. Малік, В. Абрамов – директор ОХМ, С. Гриневецький

Іл. 6. «Рожевий бульдозер – 2014». Слово куратора Олексія Маліка. ОХМ

відобразили своє ставлення до дійсності – що для них є «Світло» і що – «Темінь». В сюжетних композиціях автори звернулися до алгорій, до міфологічних та історичних персонажів, а також до портретів сучасників, які в пошуках істини знаходять себе між вогнями світла та тьмою. Тема протистояння присутня в представлених пейзажах як проблема домінанти цивілізації над культурою, і як наслідок, знеособлення людини, зведення всього до середнього, «сірого» кольору. Були представлені і рішення в романтичних пейзажних переживаннях. Абстрактні композиції наповнені позитивними індивідуальними переживаннями авторів. Як написала в своєму вітальному листі до молоді арт-спільноти

мистецтвознавець зі Львова Ольга Луковська, «позитивне мистецьке вираження та створення оптимістичного емоційного простору є ключовим завданням проекту «Рожевий бульдозер», а його спрямування на позитив, дружелюбність і добро сьогодні не лише актуальне, а й символічне» [2, с. 5]. Головне гасло виставки «Україна – єдина!» було прийняте на тлі політичних чвар та розпочатої Росією агресії проти України.

Серед переможців 2014 року в номінації «Живопис»: 1 місце – Дар'я Фісай (студентка ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського); 2 місце – Анатолій Жук (студент ЛНАМ, Львів); 3 місце – Дар'я Звєкова (студентка Художнього інституту ОДАБА). В «Графіці»

1 місце – Яна Яковлева (студентка ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського); 2 місце – Наталія Оранюк (студентка ЛНАМ, Львів); 3 місце – Аліна Балковська (студентка ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського).

Четвертий вернісаж перегонів молодих митців пройшов у 2015 році у новому якісному статусі Всеукраїнського. Він відбувся весною в одеському арт-центрі Олександра Коробчинського (вул. Пушкінська, 32), об'єднавши творчу молодь всієї України (90 творів). Були представники з Києва, Одеси, Львова, Харкова, Ужгорода, Донецька, Євпаторії, Херсона, Миколаєва, Севастополя, Дніпропетровська, Кривого Рога, Білгород-Дністровського. Тема конкурсу – «Місце під сонцем» – дала тільки натяк на сонячне місто Одесу, та загалом спрямувала звернення до філософських роздумів...

Тематика розкривається авторами через звернення до різних мотивів і образів, де виділяються архетипічні засади світоустрою, образи Древа Життя та дома-хати, християнські мотиви старовини, образ Покрови, як оберегу святого місця, що підтримують ідею пошуку опори та захисту рідного краю. Було представлено твори з чіткими геометричними побудовами і протилежні – динамічні, інколи з хаотичними рішеннями, що демонструють мінливість сьогодення. Тема «Місце під Сонцем» дотична і до портретних образів та сюжетних рішень у творах. Сни та мрії набувають як казково-міфологічного контексту, так і вирішують проблеми виходу людини у віртуальну реальність, показують відстор-

Іл. 7. «Рожевий бульдозер – 2015». Відкриття виставки в арт-центрі О. Коробчинського. Зліва-направо: А. Носенко, С. Гринецький, А. Горбенко – голова ООО НСХУ, О. Малік, Т. Подерська – ведуча події

неність від викликів реального існування. Виділяється на цьому тлі тема знедоленої людини, що не має підтримки у суспільстві. Традиційно присутній у графіці національний герой – козак Мамай. В пейзажах проявлено чимало різних рішень: від уявних та реальних місць природи, чарівних образів стихії, інколи не зрозумілої, але такої привабливої для дитини та дорослих. В міських пейзажах турботливо передано особливість кожного з міст, у відповідності до індивідуальних колористичних вподобань. Різноманітність за змістом та формою творів молодих митців, що показали шляхи до усвідомлення свого «місця в житті», знайшли співзвуччя зі світосприйняттям глядачів.

Переможців Всеукраїнського «Рожевого бульдозеру – 2015» визначали у двох номіна-

Іл. 8, 9. «Рожевий бульдозер – 2015». Фрагменти експозиції в арт-центрі О. Коробчинського

ціях. «Живопис»: 1 місце – Заставна Наталія (Львів); 2 місце – Коваленко Тетяна (Харків); 3 місце – Кулик Максим (Київ). 7 заохочувальних дипломантів. «Графіка»: 1 місце – Дримайло Михайло (Львів); 2 місце – Грицюк Віта (Львів); 3 місце – Дімов Олег (Одеса). 7 заохочувальних дипломантів.

П'ятий рік арт-конкурсу «Рожевий бульдозер – 2016» ознаменовано ще більш масштабним статусом. З цього року він відбувався у форматі Міжнародного біенале. Ставши міжнародним, арт-змагання розширило свої межі до західної Європи – тут тепер поряд з Україною Польща, Австрія, Німеччина, Іспанія, а також представники Китаю та Іраку. До конкурсного відбору було надіслано 246 творів. І тільки 100 найкращих узяли участь в експозиції, що була розгорнута на стінах Одеського літературного музею, з тематичним гаслом «Між небом і землею». Традиційно конкурс проходив на початку весни в березні місяці, символічно, коли розквітає природа. І, в унісон, тут представлені молоді митці-студенти з різних країн в поєднанні з більш досвідченими молодими колегами.

Тема цього року – «Між небом і землею» – дає неосяжне асоціативне поле для творчого пошуку митців і глядацької інтерпретації. Перед усіма людьми постає тема вибору: куди спрямувати свій шлях – чи вниз, чи вгору, на творення чи руйнування, на мир чи війну. З позиції позачасового полікультурного кон-

тексту Земля і Небо є обов'язковими складовими універсальної Моделі Світу, де елементом, що поєднує ці два полярні поняття, виявляється архетип «Осі Світу» (лат. *Axis mundi*). Молоді художники XXI століття, відображаючи «Картину світу» нашого рухливого, непередбачуваного, нестабільного часу, як не дивно, а скоріш – закономірно, звертаються до образів зрозумілих і усталених, що за віки стали архетипічними моделями системи світобудови [8, с. 3]. Глибоко символічно від тверді Неба до Землі пролягають «живі» струмені двох основ Космогенезу – Води (жіночої сутності) і Світла (чоловічої природи). У творах живопису, графіки, фотографії Вода у різних видах і станах: крапель дощу, снігу, туману, віддзеркалень, і Світло, як то промені від Сонця, райдуга, або сяйво від божества, уособлюють собою рух зверху вниз – сходження Духу в матерію. Протилежний напрямок – прагнення досягнути неосяжне небо, стихію повітря втілюється митцями алегорично у темі польоту, у мотиві крил, в образах птахів.

Небесний і Земний світи пов'язує непо-рушна Світова Вісь в образі міцного дерева, яке, долаючи перешкоди, корінням і стовбуром тримає Землю, а гіллям «проростає» у Небо. Так само до неба намагаються «дістатися» гострі шпилі хмарочосів, якими најачилися сучасні міста. Поєднання вертикалі і горизонталі в архетипічному образі хреста,

Іл. 10. «Рожевий бульдозер – 2016». Відкриття виставки в Одеському літературному музеї

Іл. 11. «Рожевий бульдозер – 2016». Учасники і глядачі в Одеському літературному музеї

що прочитується як основа багатьох фігуративних і абстрактних композицій, показують бажання сучасних художників структурувати світ навколо себе, віднайти рятівну «систему координат». І, безперечно, Axis mundi уособлює собою Людина. Важливо, що конкурсанти різних країн звертаються саме до цього багатогранного образу. Серед композицій можна виділити образ Ісуса Христа, що поєднав дві іпостасі – Божественне Небо і людську Землю; образ Будди – стан «просвітленої» людини, яка осягнула Істину. Потенціал зростання по вертикалі у буквальному (тіло) і символічному (Душа і Дух) значенні втілено в образі дитини.

Серед переможців: 1 місце – Сергій Божко (Одеса, Україна); 2 місце – Карлос Гарсія Лаос (Іспанія); 3 місце – Марина Яндоленко (Одеса, Україна). 7 заохочувальних дипломантів.

І нарешті, у 2018 році відбулося міжнародне бієнале арт-змагання сучасних митців «Рожевий бульдозер – 2018», повноцінний молодіжно-дорослий вернісаж сучасного позитивного мистецтва в Одесі, де поряд зі студентами виставились досвідчені майстри (до 50 років) з України та країн Європи. Головне гасло виставки – екологічне: «Оздорови суспільство та довкілля!» Наразі було представлено до розгляду 191 твір від 87 молодих митців. Журі після ретельного перегляду обрало до виставки 100 творів від 68 учасників з різних країн, які експонувались на базі арт-салону «Ексклюзив» торговельного центру «Фреш-маркет», що розташовувався в центрі Одеси біля славнозвісного «Привозу».

Сучасна цивілізація, завдяки науково-технічному прогресу дала людині «крила Ікара», з якими здавалося б, можна сягнути світу богів, або навіть стати такими. Але ієрархія земна незмінна. Порушивши гармонійну рівновагу між людиною та природою, по-загарбницьки використовуючи ресурси, ми опинились на межі всесвітнього краху, екологічної катастрофи. Мистецтво не може стояти осторонь таких важливих подій, тому екологічна тематика стала на часі для учасників «Рожевого бульдозера».

Проблема екології довкілля неможлива без плекання екології Душі. Слово «Екологія» походить від давньо-грецького οἶκος – місцевість, житло, дім, майно. Безпечним місцем життя для Душі людини опікуються культура, моральність і духовність, які, у свою чергу, мають на меті встановлення гармонії фізичного, душевного і духовного світу. Головний принцип цієї гармонії – співіснування і відповідальність.

Учасники конкурсу «Рожевий бульдозер – 2018» охопили широке коло аспектів розуміння теми екології суспільства і довкілля. Цікаво, що мотиви і образи, створені митцями, можна поєднати за чотирма основними законами екології, які у вигляді афо-

лів з різних країн, які експонувались на базі арт-салону «Ексклюзив» торговельного центру «Фреш-маркет», що розташовувався в центрі Одеси біля славнозвісного «Привозу».

Іл. 12. «Рожевий бульдозер – 2018». Нагородження переможців. Арт-салон «Ексклюзив» у торговельному центрі «Фреш-маркет»

Іл. 13. Дипломантка конкурсу «Рожевий бульдозер – 2018» Марина Яндоленко

ризмів сформулював відомий американський біолог та еколог Баррі Коммонер (1917–2012): 1. Все пов'язано з усім. 2. Ніщо не зникає в нікуди. 3. Природа знає краще. 4. Нічого не дається даром.

Митці, серед яких було чимало студентів та викладачів одеських вишів, у своїх творах показали переживання сьогодення, відтворюючи портрети сучасників та загальне бачення людини початку ХХІ сторіччя. Багато творів було присвячено темі природи, що втілюється не тільки у традиційному пейзажному жанрі, а й у ландшафтах мікро- та макро- світів. Розмаїті вирішення отримали мрії і роздуми про майбутнє: як передбачення і пересторога. Серед популярних були мотиви метаморфози, драматичними фарбами намальовані співставлення краси живої природи, містичного та техногенного міста. Екологічні проблеми викликають у митців роздуми на теми швидкоплинного часу та вічних істин. В образному розмаїтті художники втілили авторські міфи, метафори, алегорії, драматичні чи романтичні образи, використовуючи найширший спектр засобів та технік виконання: скульптура, арт-об'єкти, фотографії, традиційний та новаторський живопис, оригінальний офорт та комп'ютерний друк, колаж, різновиди декоративного мистецтва тощо. Дивлячись на презентовані твори, можна зробити висновок про прагнення учасників до ідей позитиву, життєствердження та людяності, перестороги про мінливе майбутнє.

До конкурсу долучились митці з Литви, Польщі, Молдови, Придністров'я, Болгарії, України. Переможці 2018 року – це випускники ПНПУ імені К. Д. Ушинського, ХДАДМ та Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща). 1 місце – Зайва Леся; 2 місце – Хасілева Інна; 3 місце – Лаврушко Ірина; та 7 дипломантів, молодих художників та студентів іноземних та українських вишів.

Висновки. Як показав багаторічний досвід проведення арт-конкурсу «Рожевий бульдозер», подібні заходи мають широку популярність серед молоді та створюють значний вплив на становлення митців, що знаходяться у пошуку виразної індивідуальної мови, експериментують з техніками та, головне, звер-

таються до тем, що віддзеркалюють їх ставлення до культурних, соціальних, політичних та інших процесів у державі та світі, втілюють їх спроби заявити про себе серед широкої спільноти. Конкурс та виставки за його результатами дають платформу для спілкування, знаходження певних зв'язків між молодими творцями, їх старшими колегами-митцями, мистецтвознавцями та арт-критиками і, звичайно, глядачами, сприяють можливості для творчих дебютів, дають змогу побачити власний твір серед колег в експозиції та зробити висновки на майбутнє, розвивають творчу сміливість. Зазначимо, що більшість учасників конкурсу у власній творчій біографії як важливий етап зазначають участь або відзнаку на «Рожевому бульдозері».

Програмна спрямованість даного конкурсу на презентацію сучасного позитивного мистецтва об'єднує авторів, що ставлять на перше місце в творчості актуальність (по відношенню до навколишнього середовища, місця людини в ньому, настроїв суспільства), легкість засвоєння та зрозумілості художнього образу, гармонію, гумор та іронію. Сучасне позитивне мистецтво не обмежується жанровим поділом і толерантне до різних точок зору, має схильність до синтетичного поєднання в конструюванні художнього образу, еkleктики, колажного, полістилістичного мистецького мислення.

Після 2018 року, у зв'язку з низкою об'єктивних проблем, серед яких глобальна пандемія, потім військова агресія, конкурс-бієнале не було проведено. Проте в культурному просторі існує запит на відновлення проведення наступного арт-змагання. Літом 2023 року було оголошено про підготовку та проведення Міжнародного «Рожевого бульдозера – 2023» [10]. Виставку буде презентовано у форматі онлайн-експозиції на платформі сторінки художньо-графічного факультету Університету Ушинського у соцмережі Фейсбук.

За оголошеною темою «Споглядач» до оргкомітету надійшло 166 творів від авторів з України, США, Молдови, Румунії, Польщі, Німеччини, Голландії, Франції, Литви та Грузії. Результати будуть оголошені в кінці вересня 2023 року. Чекаємо на новий онлайн-вернісаж.

Література:

1. Голубець О. Актуальні питання сьогодення. *Голубець О. Українське мистецтво ХХ століття*. Львів. Видавництво «Колір ПРО», 2022. 200 с. С. 170–177.
2. Луковська О. Львівське привітання. *Рожевий бульдозер – 2014. Сучасне позитивне мистецтво*. Міжрегіональний молодіжний арт-конкурс. Каталог учасників. Одеса, 2014. 46 с. С. 5.
3. Про учасників і підсумки V Міжнародного арт-конкурсу «Рожевий бульдозер» в Одеському літературному музеї: Левкович С. «Рожевий бульдозер» – тепер через два роки. *Вечірня. Одеса*. 2016. 24 березня. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Mistetsvo_potochniy_bibliografichniy_spisok/2016/M4_2016.pdf
4. Рожевий бульдозер – 2012. Студентський арт-конкурс. Каталог учасників / Ред. О.В. Малік; авт. вступ. ст. А.І. Носенко. Одеса, 2012. 22 с.
5. Рожевий бульдозер – 2013. Сучасне позитивне мистецтво Одеси. Молодіжний арт-конкурс. Каталог учасників / Ред. О.В. Малік; авт. вступ. ст. А.І. Носенко. Одеса, 2013. 26 с.
6. Рожевий бульдозер – 2014. Сучасне позитивне мистецтво. Міжрегіональний молодіжний арт-конкурс. Каталог учасників / Ред. О.В. Малік; авт. вступ. ст. А.І. Носенко. Одеса, 2014. 46 с.
7. Рожевий бульдозер – 2015. Всеукраїнський арт-конкурс молодих художників. Каталог учасників / Ред. О.В. Малік; авт. вступ. ст. А.І. Носенко. Одеса, 2015. 46 с.
8. Рожевий бульдозер – 2016. Міжнародний арт-конкурс молодих художників. International art competition «Pink bulldozer 2016». Каталог учасників / Ред. О.В. Малік; авт. вступ. ст. А.І. Носенко. Одеса, 2016. 46 с.
9. Рожевий бульдозер – 2018. Міжнародне бієнале арт-змагання сучасних художників. International biennial art competition «Pink bulldozer 2018». Каталог учасників / Ред. О.В. Малік; авт. вступ. ст. А.І. Носенко. Одеса, 2018. 46 с.
10. Рожевий бульдозер. Офіційна сторінка у Фейсбук URL: <https://www.facebook.com/Rozovyj.Buldozer/>
11. Щербенко Марина. Погляд зсередини: про 12-річний досвід конкурсу МУХі. *АРТКУРСИВ Мистецький часопис. #5'2021*. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. С. 36–39. URL: <https://mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/ART-kursiv-2021-05-web.pdf>

References:

1. Holubets' O. (2022). Aktual'ni pytannya s'ohodennya // Holubets' O. Ukrayins'ke mystetstvo KHKH stolittya. L'viv. Vydavnytstvo «Kolir PRO», 2022. [in Ukrainian].
2. Lukovs'ka O. (2014). L'vivs'ke pryvitannya. Rozhevyy bul'dozer – 2014. Suchasne pozytyvne mystetstvo. Mizhrehional'nyy molodizhnyy art-konkurs. Kataloh uchasnykiv. Odesa, 2014. [in Ukrainian].
3. Pro uchasnykiv i pidsumky V Mizhnarodnoho art-konkursu «Rozhevyy bul'dozer» v Odes'komu literaturnomu muzeyi: Levkovych S. «Rozovy bul'dozer» – teper' cherez dva hoda. Vechernyaya Odessa. 2016. 24 marta. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Mistetsvo_potochniy_bibliografichniy_spisok/2016/M4_2016.pdf
4. Rozhevyy bul'dozer – 2012. Student-s'ky art-konkurs. Kataloh uchasnykiv / Red. Malik O.V.; avt. vstup. st. A.I. Nosenko. Odesa, 2012. [in Ukrainian].
5. Rozhevyy bul'dozer – 2013. Suchasne pozytyvne mystetstvo Odesy. Molodizhnyy art-konkurs. Kataloh uchasnykiv / Red. Malik O.V.; avt. vstup. st. A.I. Nosenko. Odesa, 2013. [in Ukrainian].
6. Rozhevyy bul'dozer – 2014. Suchasne pozytyvne mystetstvo. Mizhrehional'nyy molodizhnyy art-konkurs. Kataloh uchasnykiv / Red. Malik O.V.; avt. vstup. st. A.I. Nosenko. Odesa, 2014. [in Ukrainian].
7. Rozhevyy bul'dozer – 2015. Vseukrayins'ky art-konkurs molodykh khudozhnykiv. Kataloh uchasnykiv / Red. Malik O.V.; avt. vstup. st. A.I. Nosenko. Odesa, 2015. [in Ukrainian].
8. Rozhevyy bul'dozer – 2016. Mizhnarodny art-konkurs molodykh khudozhnykiv. International art competition «Pink bulldozer 2016». Kataloh uchasnykiv / Red. Malik O.V.; avt. vstup. st. A.I. Nosenko. Odesa, 2016. [in Ukrainian].
9. Rozhevyy bul'dozer – 2018. Mizhnarodne biyenale art-zmahannya suchasnykh khudozhnykiv. International biennial art competition «Pink bulldozer 2018». Kataloh uchasnykiv / Red. Malik O.V.; avt. vstup. st. A.I. Nosenko. Odesa, 2018. [in Ukrainian].
10. Rozhevyy bul'dozer. Ofitsiyna storinka u Feysbuk URL: <https://www.facebook.com/Rozovyj.Buldozer/>
11. Shcherbenko Maryna (2021). Pohlyad zseredyny: pro 12-richnyy dosvid konkursu MUKhi. ARTKURSYV Mystets'kyi chasopys. #5"2021. Instytut problem suchasnoho mystetstva Natsional'noyi akademiyi mystetstv Ukrayiny. URL: <https://mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/ART-kursiv-2021-05-web.pdf> [in Ukrainian].

Іл. 14–19. Обкладинки каталогів конкурсу «Рожевий бульдозер» різних років